

waarom niet?

T r o e v e n

Waarom zouden we niet inzetten op meertaligheid?

Inzetten op meertaligheid biedt heel wat troeven. Toch is dit in de praktijk geen evidentie. Leerkrachten/begeleiders motiveren hun weerstand dikwijls met onderstaande argumenten. Onderzoek in diverse scholen counterde echter heel wat van deze bezorgdheden. Deze conclusies zijn zeker ook waardevol buiten de schoolse context.

Kliekjesvorming

“Als kinderen hun thuishalen mogen gebruiken onder elkaar, dan krijg je gegarandeerd kliekjes op basis van de thuishalen.”

Als leerlingen op school een taal spreken die niet iedereen begrijpt, dan zou dat Nederlandstalige kinderen kunnen uitsluiten. Terwijl leerkrachten en begeleiders ernaar streven om elk kind een plekje te geven. Inzetten op een ‘enkel-Nederlands’-beleid lijkt dan voor veel schoolteams de meest faire aanpak voor alle kinderen.

Wat zegt het onderzoek?

Alleen toont onderzoek net aan dat **hoe toleranter leerkrachten omgaan met meertaligheid op school, hoe meer meertalige en Nederlandstalige leerlingen zich thuis voelen op school**. In scholen met een open talenbeleid zien we zelfs dat meertalige kinderen meer gemengde vriendengroepen hebben. En doordat die vriendengroepen gemengd zijn, is de kans ook groter dat ze meer Nederlands zullen praten met die vrienden, want dat is de taal die ze gemeenschappelijk hebben. Dat betekent dus dat een open talenbeleid uiteindelijk meer spreekkansen Nederlands zou bieden aan meertalige kinderen in hun vriendschapsrelaties op school, dan een ‘enkel-Nederlands’-beleid.

Te zwakke thuistaal

“Oei, nee!
De thuistaal is niet sterk genoeg om in te zetten in de klas.”

Leerkrachten gaan er vaak van uit dat de thuishalen van de leerlingen niet sterk genoeg zijn om in te zetten in de klas. Het feit dat leerlingen switchen tussen talen, **codewisseling** (cfr. Problematische taalverwerving), is daarbij dikwijls een belangrijk argument.

Wat zegt het onderzoek?

Studies laten zien dat codewisseling net een behoorlijke competentie vereist in de verschillende talen. Tegelijk is het zo dat, ook als de thuistaal minder sterk is, het belangrijk blijft om die thuistaal een positieve en functionele plaats te geven in de klas, met het oog op het welbevinden van kinderen. Welbevinden is immers een basisvoorwaarde om tot leren te komen.

De functionele rol die een thuistaal kan vervullen in de klas, vereist overigens geen volledig ontwikkelde competentie in die thuistaal: soms is het al voldoende dat kinderen elkaar kort mondeling wat kunnen uitleggen of een woord kunnen vertalen om het begrip in de klas te verhogen. Dat die kinderen dan bijvoorbeeld minder goed kunnen lezen of schrijven in hun thuistaal, is dan minder van belang.

Controleverlies

“Help! Ik ken zelf niet alle talen die de kinderen in mijn groepspreken.”

Als je voor een groep staat en de deelnemers spreken onderling talen die je niet kent, dan krijg je, niet altijd onterecht, een gevoel van **CONTROLEVERLIES**. Leerkrachten/begeleiders kunnen niet tussenbeide komen bij conflicten, kunnen niet deelnemen aan de leuke momenten in de thuistaal.

Ze vrezen dat de kinderen niet bezig zijn met het onderwerp van de les. Omwille van dit gevoel gaan leerkrachten/begeleiders inzetten op een ‘enkel-Nederlands’-beleid of op het tolereren van de talen die de leerkracht/begeleider zelf beheerst zoals het Engels, Frans of Duits.

Wat zegt het onderzoek?

Door in te pikken op de conversatie en te vragen waar het over gaat, neem je zelf opnieuw de controle over wat gebeurt en toon je als leerkracht/begeleider tegelijk interesse. De terugkoppeling kan dan in het Nederlands, zo zijn deze momenten ook leerkansen. Duidelijke taalafspraken ondersteunen deze manier van werken. Zo krijgen kinderen zelf controle over hun taalgedrag.

Tip: Metrotaal.be: concrete tips rond omgaan met controleverlies.

Tijdsargument

“De tijd is beperkt, dus zetten we best zoveel mogelijk in op het Nederlands. Aandacht voor thuistalen is verloren tijd!”

Leerkrachten gaan er vaak van uit dat de school de enige plaats is waar leerlingen in contact komen met het Nederlands. Ze willen de tijd op school dan ook ten volle benutten om de kinderen onder te dompelen in het Nederlands. Tijd die besteed zou worden aan andere talen is dan ‘verspilde’ tijd.

Wat zegt het onderzoek?

Dit argument gaat echter voorbij aan het feit dat je ook in je moedertaal kennis en concepten kan opslaan in een centraal reservoir, en dat kan je net helpen om je vaardigheden in het Nederlands te versterken.

BRONNEN

1. Van Praag L., Sierens S., Agirdag O., Lambert P., Slembrouck S., Van Avermaet P., Van Braak J., Van De Craen P., Van Gorp K., Van Houtte M. (red.) (2016). ‘Haal meer uit meertaligheid. Omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs.’ Leuven: Acco. P. 96, P. 124-127, P. 156
2. Gielen S., Isçi A. (2015). ‘Meertaligheid: een troef! Inspirerend werken met meertalige kinderen op school en in buitenschoolse opvang.’ Sint-Niklaas: Abimo.
3. Clycq N., Timmerman C., Van Avermaet P., Wets J., Hermans P. (red.) (2014). ‘Oprit 14. Naar een schooltraject zonder snelheidsbeperking.’ Gent: Academia Press. P. 102
4. www.metrotaal.be